સ્વ. છગનલાલ મોતીરામ શાહ કૃત.

"મુખગણિત શિક્ષક" ભાગ ૩

બીજા ધોરણ માટે :- કિંમત બે આના. પોસ્ટેજ જુદું.

સ્વ. છગનલાલ, મોતીરામ શાહ.

પ્રસિદ્ધ કર્તા. ઈશ્વરલાલ મગનલાલ શાહ.
શાહપોર સુરત.

દેશીરાજ્યોમાં ટેક્સ્ટ બુક્સ, ઇનામ, લાયબ્રેરી માટે મંજુર થએલો અને કેળવણીખાતાના અધિકારી સાહેબો તેમજ વિદ્વાન સદ્‌ગૃહસ્થોના ઉત્તમ સર્ટિફિકેટ પામેલો

—: બીજા ધોરણનો :—

'મુખગણિત શિક્ષક' ભા. ૩

રચનારઃ—સ્વ. છગનલાલ મોતીરામ શાહ.

"ડિક્ટેશન શિક્ષક" "ભૂગોળ શિક્ષક" પ્રશ્નોત્તરમાળા વગેરેના કર્તા.

રચનારનું ઠેકાણું—શાહપોર—સુરત.

પ્રસિદ્ધ કર્તાઃ—ઈશ્વરલાલ મગનલાલ શાહ.

પ્રસિદ્ધ કરવાનું ઠેકાણું—શાહપોર—સુરત.

છાપનારઃ—ગોવિંદજી ધનજીભાઈ નાયક.

છાપવાનું ઠેકાણુંઃ—અનાવિલ બંધુ પ્રીં. પ્રેસ, બરાનપુરી ભાગળ, ભાજીવાળી પોળ—સુરત.

સંવત ૧૯૮૭.] આવૃત્તિ ૧૮ મી. [સને ૧૯૩૧.

કિંમત રૂા. ૦—૨—૦ પોસ્ટેજ જુદું.

-* બીજા ધોરણના *-

'અંકગણિતનાં મનોયત્ન' માટે મળેલા અભિપ્રાયો

ગુજરાત કોલેજના ગણિતના પ્રોફેસર સાહેબ રા. રા. **જેઠાલાલ ચીમનલાલ સ્વામીનારાયણ.**

"આપના તરફથી "અંકગણિતનાં મનોયત્ન" એ નામનું પુસ્તક મળ્યું, તેમાં નાના બાળકો માટે **સાદા સરલ અને સુંદર દાખલાઓનો સંગ્રહ કરવામાં આવ્યો છે, દરેક હિસાબ રમુજી છે અને તે ગણવામાં બાળકોને રસ પડશે.** એમાં સંશય નથી. આવું સારૂં પુસ્તક બહાર પાડવા માટે તમને ધન્યવાદ ઘટે છે."

અમદાવાદ, કુડવા પોળ, તા. ૨૩ મી જુન ૧૯૧૯

"સુરત જિલ્લાના ભૂગોળ શિક્ષક." માટે અભિપ્રાય

ત્રીજા ધોરણનાં છોકરાંને જોઇએ તે ઉપર નજર રાખીને આ નાના પુસ્તકમાં હકીકત સારી ભેગી કરી છે અને તેમને અનુકૂળ થાય એવી સરળ ભાષામાં વર્ણન કર્યું છે."

વડોદરા તા. ૮-૭-૧૯૧૫. **હરગોવિંદદાસ દ્વારકાદાસ કાંટાવાળા.**

——:(০):——

સુરત શહેર તથા ચોયાસી તાલુકાનો ભૂગોળ શિક્ષક

મહેરબાન કાઠિઆવાડના એજન્ટ ટુ ધી ગવર્નર સાહેબ બહાદુરે: હુકમ નં. ૩૩૩૧ તા. ૧૫-૭-૧૫થી **એજન્સિની સર્વ સ્કૂલમાં લાયબ્રેરી માટે મંજુર કર્યો છે.**

"સુરત શહેર તથા ચોર્યાસી તાલુકાના ભૂગોળ શિક્ષક માટે"

:અભિપ્રાયો:

રા. બા. કમળાશંકર પ્રાણશંકર ત્રિવેદી બી. એ.

પ્રે. રા. ટ્રે. કોલેજના માજિ પ્રિન્સિપાલ સાહેબ,

પોતાના તા. ૨૨-૨-૧૫ ના પત્રમાં લખે છે કે:—

"તમોએ મોકલેલું **સુરત શહેર તથા ચોર્યાસી તાલુકાનો "ભૂગોળ શિક્ષક"** નામનું પુસ્તક જોઈ ગયો છું. **સુરત શહેરની ભૂગોળ શિખવવામાં શિક્ષકોને તે ઉપયોગી થઈ પડશે."**

રા. રા. ચુનીલાલ ઘેલાભાઈ શાહ.

સાર્વજનિક હાઈસ્કૂલના હેડમાસ્તર સાહેબ,

પોતાના પત્રમાં લખે છે કે:—"તમારી ભૂગોળની ચોપડી (સુરત શહેર તથા ચોર્યાસી તાલુકાનો "ભૂગોળ શિક્ષક")માં શહેરની જાણવાજોગ વિગતો અને સ્થળોનો સારો સંગ્રહ કરવામાં આવ્યો છે, પરીક્ષા વખતે તમારી ચોપડી વિદ્યાર્થીઓને ઘણી ઉપયોગી થઈ પડશે."

મુંબઈ ઈલાકાની ભૂગોળની

પ્રશ્નોત્તરમાળા ચાર આના

મહેરબાન કાઠિઆવાડના એજંટ ટુ ધ ગવર્નર સાહેબ બહાદુરે નં. B. A. P. ૬૫ તા. ૧૪-૧૨-૧૯૧૯ થી કાઠિઆવાડ એજન્સિની તમામ પ્રાયમરી સ્કૂલોમાં ઈનામ અને લાયબ્રેરી બુક તરીકે મંજુર કરી છે.

સ્વ. છગનલાલ મોતીરામ શાહ કૃત

"મુખગણિત શિક્ષક" ભાગ ૩.

પૂર્ણાંક અને આણુપાણુના સરવાળા, બાદબાકી, ગુણાકાર અને ભાગાકાર કરવાની સહેલી રીતો.

(૧) કોઈપણ રકમમાં ૧૦, ૨૦, ૩૦, વગેરે પુરા દશક ઉમેરવા અથવા બાદ કરવા હોય તો દશકમાં ૧, ૨, ૩, વગેરે ઉમેરવા અથવા બાદ કરવા. જેમકે:—૭૨+૪૦=૧૧૨. ૭૨–૪૦=૩૨.

(૨) કોઈ રકમમાં પુરા દશકથી વધારે ઉમેરવા અથવા બાદ કરવા હોય તો પહેલાં પુરા દશક ઉમેરવા અથવા બાદ કરવા અને પછી વધારાના ઉમેરવા અથવા બાદ કરવા જેમકે:—

૫૨+૨૫=(૫૨+૨૦+૫)=૭૭ ૫૨–૨૫=(૫૨–૨૦–૫)=૨૭.

(૩) કોઈ રકમમાં તેજ રકમ ઉમેરવી હોય તો દુ કરવા જેમકે:—
૩૬+૩૬=૭૨; ૩૬×૨=૭૨.

(૪) કોઈ રકમને ૧૦, ૧૦૦, ૧૦૦૦, એ ગુણવા હોય તો તે રકમ પર એક, બે, ત્રણ મીંડાં ચડાવવાં. જેમકે:–૫×૧૦=૫૦; ૫×૧૦૦=૫૦૦; ૫×૧૦૦૦=૫૦૦૦.

(૫) કોઈ રકમને ૨૦, ૩૦, ૪૦, વગેરેએ ગુણવા હોય તો તે રકમને ૨, ૩, ૪ એ ગુણી મીંડુ ચડાવવું. અને ૨૦૦, ૩૦૦, ૪૦૦ વગેરેએ ગુણવા હોય તો બે મીંડાં ચડાવવાં.

(૬) આણુપાણુના અપૂર્ણાંકમાં આણુપાણુના અપૂર્ણાંક ઉમેરવા અથવા બાદ કરવા હોય તો પહેલી રકમમાં બીજી રકમના પૂર્ણાંક ઉમેરવા અથવા બાદ કરવા પછી બીજી રકમની પાણો ઉમેરવી અથવ બાદ કરવી. જેમકે:—

૧૩॥।+૪॥।; ૧૩॥।+૪=૧૭॥।, ૧૭॥।+૦॥।=૧૮॥

૧૩॥।−૪॥।; ૧૩॥।−૪=૯॥।, ૯॥।−૦॥।=૯

(૭) કોઈ રકમને દસે ગુણવા હોય અને તે રકમ પૂર્ણાંક હોય તો તે ઉપર એક મીંડું ચઢાવવું, પણ છેડે એક પાણ હોય તો પાણને બદલે ૨॥, બે પાણને બદલે ૫, અને ત્રણ પાણને બદલે ૭॥ ચઢાવવા. જેમકે:—૨૬।, ૩૭॥, ૭૮॥। ને ૧૦ એ ગુણો. પહેલીમાં છેડે એક પાણ; બીજીમાં બે પાણ, અને ત્રીજીમાં ત્રણ પાણ છે, માટે ૨૬૨॥, ૩૭૫, ૭૮૭॥.

(૮) કોઈ પૂર્ણાંક રકમને ૨॥, ૫, ૭॥ એ ગુણવા હોય તો ૦।, ૦॥, ૦॥।, એ ગુણવા એટલા દશક. કારણ કે ૨॥=૦। દશક, ૫=૦॥ દશક, ૭॥=૦॥। દશક છે ૧૨ ને ૨॥, ૫, ૭॥ એ ગુણો. ૩૦, ૬૦, ૯૦

(૯) કોઈ રકમને ૧૦૦ એ ગુણવા હોય અને તે રકમ પૂર્ણાંક હોય તો તે ઉપર બે મીડાં ચઢાવવાં, પણ છેડે એક પાણ હોય તો પાણને બદલે ૨૫; બે પાણને બદલે ૫૦; અને ત્રણ પાણને બદલે ૭૫ મૂકવા. ૧૨।, ૩૨॥, ૪૩॥।, ને ૧૦૦ એ ગુણો.

(૧૦) કોઈ રકમને ૨૫, ૫૦, ૭૫, ૧૨૫, ૧૫૦, ૨૫૦, ૩૫૦, એ ગુણવા હોય તો ૦।, ૦॥, ૦॥।, ૧।, ૧॥, ૨॥, ૩॥ એ ગુણવા એટલા સેંકડા. કારણ કે ૨૫=૦। સો, ૫૦=૦॥ સો, ૭૫=૦॥। સો, ૧૨૫=૧। સો, ૧૫૦=૧॥ સો, ૨૫૦=૨॥ સો, ૩૫૦=૩॥ સો છે.

(૧૧) કોઈ રકમને ૦। એ ભાગવા હોય તો ૪ એ ગુણવા, અને ૦॥ એ ભાગવા હોય તો ૨ એ ગુણવા. જેમકે:−૩૭÷૦।=૩૭×૪=૧૪૮ ૩૭॥÷૦॥=૩૭×૨=૭૪.

શેરની ધાત *

શેરના અચ્છેરા	૨	૨ અચ્છેરે	૧ શેર
શેરના પાશેરા	૪	૪ પાશેરે	૧ શેર
શેરના નવટાંકા	૮	૮ નવટાંકે	૧ શેર
શેરના અધોળા	૧૬	૧૬ અધોળે	૧ શેર
શેરના રૂપીઆભાર	૪૦	૪૦ રૂપીઆભાર	૧ શેર
શેરના પૈસાભાર	૭૨	૭૨ પૈસાભાર	૧ શેર

ટીપ–૭૨ જુના પૈસાભાર=૧ શેર, અને ૯૬ નવા પૈસાભાર=૧ શેર

શેરના	રૂપીઆભાર ૪૦	૧૦	રૂપીઆભાર	૦ા શેર
પોણોશેરના	રૂપીઆભાર ૩૦	૫	રૂપીઆભાર	નવટાંક
અચ્છેરના	રૂપીઆભાર ૨૦	૨ાા	રૂપીઆભાર	અધોળ
પાશેરના	રૂપીઆભાર ૧૦			
નવટાંકના	રૂપીઆભાર ૫			
અધોળના	રૂપીઆભાર ૨ાા			

શેરના	પૈસાભાર	૭૨
પોણો શેરના	પૈસાભાર	૫૪
અચ્છેરના	પૈસાભાર	૩૬
પાશેરના	પૈસાભાર	૧૮
નવટાંકના	પૈસાભાર	૯
અધોળના	પૈસાભાર	૪ાા

૪૦	રૂપીઆભાર	૧ શેર
૩૦	રૂપીઆભાર	૦ાાા શેર
૨૦	રૂપીઆભાર	૦ાા શેર

* વર્ગમાં ત્રાજવાં કાટલાં હાજર રાખી છોકરાઓ પાસે તોળાવીને તેમની પાસેજ ઉપજાવી કઢાવવી, રૂપીઆની ધાત જોડે શેરની ધાતનો સંબંધ જોડવો. ૭મા પાનાની ટીપ જુઓ.

૭૨	પૈસાભાર	૧	શેર
૫૪	પૈસાભાર	૦ાાા	શેર
૩૬	પૈસાભાર	૦ાા	શેર
૧૮	પૈસાભાર	૦ા	શેર
૯	પૈસાભાર		નવટાંક
૪ા	પૈસાભાર		અધોળ

શેરના	અધોળા	૧૬
પોણોશેરના	અધોળા	૧૨
અચ્છેરના	અધોળા	૮
પાશેરના	અધોળા	૪
નવટાંકના	અધોળા	૨

૨	અધોળે	નવટાંક
૪	અધોળે	પાશેર
૮	અધોળે	અચ્છેર
૧૨	અધોળે	પોણોશેર
૧૬	અધોળે	એક શેર

શેરના	નવટાંકા	૮
પોણોશેરના	નવટાંકા	૬
અચ્છેરના	નવટાંકા	૪
પાશેરના	નવટાંકા	૨

૨	નવટાંકે	પાશેર
૪	નવટાંકે	અચ્છેર
૬	નવટાંકે	પોણોશેર
૮	નવટાંકે	એક શેર

શેરના	પાશેરા	૪
પોણોશેરના	પાશેરા	૩
અચ્છેરના	પાશેરા	૨

૨	પાશેરે	અચ્છેર
૩	પાશેરે	પોણોશેર
૪	પાશેરે	એક શેર

રૂપીઆ	એકના	અડધા	૨
રૂપીઆ	એકની	પાવલી	૪
રૂપીઆ	એકની	બેઆની	૮
રૂપીઆ	એકના	આના	૧૬

શેર	એકના	અચ્છેરા	૨
શેર	એકના	પાશેરા	૪
શેર	એકના	નવટાંકા	૮
શેર	એકના	અધોળા	૧૬

મણની ધાત.

મણના	અધમણીઆ	૨
મણના	દશેરા	૪
મણની	પાંચશેરી	૮
મણની	અઢીશેરી	૧૬
મણની	સવાશેરી	૩૨
મણના	શેર	૪૦

૨	અધમણીઆ	૧ મણ
૪	દશશેરા	૧ મણ
૮	પાંચશેરી	૧ મણ
૧૬	અઢીશેરી	૧ મણ
૩૨	સવાશેરી	૧ મણ
૪૦	શેર	૧ મણ

૧	મણના	૪૦ શેર
૦ાા।	મણના	૩૦ શેર
૦ાા	મણના	૨૦ શેર
૦ા	મણના	૧૦ શેર

૪૦	શેર	૧ મણ
૩૦	શેર	૦ાા। મણ
૨૦	શેર	૦ાા મણ
૧૦	શેર	૦ા મણ

૧	મણની અઢીશેરી	૧૬
૦ાા।	મણની અઢીશેરી	૧૨
૦ાા	મણની અઢીશેરી	૮
૦ા	મણની અઢીશેરી	૪
૫	શેરની અઢીશેરી	૨

૨	અઢીશેરી	૫ શેર
૪	અઢીશેરી	૦ા મણ
૮	અઢીશેરી	૦ાા મણ
૧૨	અઢીશેરી	૦ાા। મણ
૧૬	અઢીશેરી	૧ મણ

૧	મણની	પાંચશેરી ૮
૦ાા।	મણની	પાંચશેરી ૬
૦ાા	મણની	પાંચશેરી ૪
૦ા	મણની	પાંચશેરી ૨

૨ પાંચશેરીએ ૦। મણ
૪ પાંચશેરીએ ૦॥ મણ
૬ પાંચશેરીએ ૦॥। મણ
૮ પાંચશેરીએ ૧ મણ

---

૧ મણના દશશેરા ૪
૦॥। મણના દશશેરા ૩
૦॥ મણના દશશેરા ૨
૦। મણનો દસશેરો ૧

---

૧ દસશેરે ૦। મણ
૨ દસશેરા ૦॥ મણ
૩ દસશેરા ૦॥। મણ
૪ દસશેરા ૧ મણ

આનાની ધાત.	૬૪ – રૂ. ૪)	૮૦૦ – રૂ. ૫૦)
૪ આનાનો રૂ. ૦।	૬૮ – રૂ. ૪।	૯૦૦ – રૂ. ૫૬।
૮ – રૂ. ૦॥	૭૨ – રૂ. ૪॥	૧૦૦૦ – રૂ. ૬૨॥
૧૨ – રૂ. ૦॥।	૭૬ – રૂ. ૪॥।	———
૧૬ – રૂ. ૧)	૮૦ – રૂ. ૫)	૧૬ આનાનો રૂ. ૧)
૨૦ – રૂ. ૧।	૮૪ – રૂ. ૫।	૩૨ – રૂ. ૨)
૨૪ – રૂ. ૧॥	૮૮ – રૂ. ૫॥	૪૮ – રૂ. ૩)
૨૮ – રૂ. ૧॥।	૯૨ – રૂ. ૫॥।	૬૪ – રૂ. ૪)
૩૨ – રૂ. ૨)	૯૬ – રૂ. ૬)	૮૦ – રૂ. ૫)
૩૬ – રૂ. ૨।	૧૦૦ – રૂ. ૬।	૯૬ – રૂ. ૬)
૪૦ – રૂ. ૨॥	૨૦૦ – રૂ. ૧૨॥	૧૧૨ – રૂ. ૭)
૪૪ – રૂ. ૨॥।	૩૦૦ – રૂ. ૧૮॥।	૧૨૮ – રૂ. ૮)
૪૮ – રૂ. ૩)	૪૦૦ – રૂ. ૨૫)	૧૪૪ – રૂ. ૯)
૫૨ – રૂ. ૩।	૫૦૦ – રૂ. ૩૧।	૧૬૦ – રૂ. ૧૦)
૫૬ – રૂ. ૩॥	૬૦૦ – રૂ. ૩૭॥	સૂચના–ધાત સવળી
૬૦ – રૂ. ૩॥।	૭૦૦ – રૂ. ૪૩॥।	અવળી મોઢે કરાવવી.

૧×૦॥।=૦॥।	૧૧×૦॥।=૮।	૨૧×૦॥।=૧૫॥।	૩૧×૦॥।=૨૩।
૨ ૦॥। ૧॥	૧૨ ૦॥। ૯	૨૨ ૦॥। ૧૬॥	૩૨ ૦॥। ૨૪
૩ ૦॥। ૨।	૧૩ ૦॥। ૯॥।	૨૩ ૦॥। ૧૭।	૩૩ ૦॥। ૨૪॥।
૪ ૦॥। ૩	૧૪ ૦॥। ૧૦॥	૨૪ ૦॥। ૧૮	૩૪ ૦॥। ૨૫॥
૫ ૦॥। ૩॥।	૧૫ ૦॥। ૧૧।	૨૫ ૦॥। ૧૮॥।	૩૫ ૦॥। ૨૬।
૬ ૦॥। ૪॥	૧૬ ૦॥। ૧૨	૨૬ ૦॥। ૧૯॥	૩૬ ૦॥। ૨૭
૭ ૦॥। ૫।	૧૭ ૦॥। ૧૨॥।	૨૭ ૦॥। ૨૦।	૩૭ ૦॥। ૨૭॥।
૮ ૦॥। ૬	૧૮ ૦॥। ૧૩॥	૨૮ ૦॥। ૨૧	૩૮ ૦॥। ૨૮॥
૯ ૦॥। ૬॥।	૧૯ ૦॥। ૧૪।	૨૯ ૦॥। ૨૧॥।	૩૯ ૦॥। ૨૯।
૧૦ ૦॥। ૭॥	૨૦ ૦॥। ૧૫	૩૦ ૦॥। ૨૨॥	૪૦ ૦॥। ૩૦

૪૧×૦॥।=૩૦॥।	૫૧×૦॥।=૩૮।	૬૧×૦॥।=૪૫॥।	૭૧×૦॥।=૫૩।
૪૨ ૦॥। ૩૧॥	૫૨ ૦॥। ૩૯	૬૨ ૦॥। ૪૬॥	૭૨ ૦॥। ૫૪
૪૩ ૦॥। ૩૨।	૫૩ ૦॥। ૩૯॥।	૬૩ ૦॥। ૪૭।	૭૩ ૦॥। ૫૪॥।
૪૪ ૦॥। ૩૩	૫૪ ૦॥। ૪૦॥	૬૪ ૦॥। ૪૮	૭૪ ૦॥। ૫૫॥
૪૫ ૦॥। ૩૩॥।	૫૫ ૦॥। ૪૧।	૬૫ ૦॥। ૪૮॥।	૭૫ ૦॥। ૫૬।
૪૬ ૦॥। ૩૪॥	૫૬ ૦॥। ૪૨	૬૬ ૦॥। ૪૯॥	૭૬ ૦॥। ૫૭
૪૭ ૦॥। ૩૫।	૫૭ ૦॥। ૪૨॥।	૬૭ ૦॥। ૫૦।	૭૭ ૦॥। ૫૭॥।
૪૮ ૦॥। ૩૬	૫૮ ૦॥। ૪૩॥	૬૮ ૦॥। ૫૧	૭૮ ૦॥। ૫૮॥
૪૯ ૦॥। ૩૬॥।	૫૯ ૦॥। ૪૪।	૬૯ ૦॥। ૫૧॥।	૭૯ ૦॥। ૫૯।
૫૦ ૦॥। ૩૭॥	૬૦ ૦॥। ૪૫	૭૦ ૦॥। ૫૨॥	૮૦ ૦॥। ૬૦

૮૧×૦॥।=૬૦॥।	૯૧×૦॥।=૬૮।
૮૨ ૦॥। ૬૧॥	૯૨ ૦॥। ૬૯
૮૩ ૦॥। ૬૨।	૯૩ ૦॥। ૬૯॥।
૮૪ ૦॥। ૬૩	૯૪ ૦॥। ૭૦॥
૮૫ ૦॥। ૬૩॥।	૯૫ ૦॥। ૭૧।
૮૬ ૦॥। ૬૪॥	૯૬ ૦॥। ૭૨
૮૭ ૦॥। ૬૫।	૯૭ ૦॥। ૭૨॥।
૮૮ ૦॥। ૬૬	૯૮ ૦॥। ૭૩॥
૮૯ ૦॥। ૬૬॥।	૯૯ ૦॥। ૭૪।
૯૦ ૦॥। ૬૭॥	૧૦૦ ૦॥। ૭૫

ત્રીજી ચોપડીનો
"ડિકટેશનશિક્ષક"
ત્રણ આના,

બીજી ચોપડીનો
"ડિકટેશકશિક્ષક"
ત્રણ આના.

૧×૧॥=		૧॥	૨×૦॥।=		૧॥	૧૧×૧॥=		૧૬॥	૨૨×૦॥।-		૧૬॥
૨	૧॥	૩	૪	૦॥।	૩	૧૨	૧॥	૧૮	૨૪	૦॥।	૧૮
૩	૧॥	૪॥	૬	૦॥।	૪॥	૧૩	૧॥	૧૯॥	૨૬	૦॥।	૧૯॥
૪	૧॥	૬	૮	૦॥।	૬	૧૪	૧॥	૨૧	૨૮	૦॥।	૨૧
૫	૧॥	૭॥	૧૦	૦॥।	૭॥	૧૫	૧॥	૨૨॥	૩૦	૦॥।	૨૨॥
૬	૧॥	૯	૧૨	૦॥।	૯	૧૬	૧॥	૨૪	૩૨	૦॥।	૨૪
૭	૧॥	૧૦॥	૧૪	૦॥।	૧૦॥	૧૭	૧॥	૨૫॥	૩૪	૦॥।	૨૫॥
૮	૧॥	૧૨	૧૬	૦॥।	૧૨	૧૮	૧॥	૨૭	૩૬	૦॥।	૨૭
૯	૧॥	૧૩॥	૧૮	૦॥।	૧૩॥	૧૯	૧॥	૨૮॥	૩૮	૦॥।	૨૮॥
૧૦	૧॥	૧૫	૨૦	૦॥।	૧૫	૨૦	૧॥	૩૦	૪૦	૦॥।	૩૦

૨૧×૧॥=		૩૧॥	૪૨×૦॥।=		૩૧॥	૩૧×૧॥=		૪૬॥	૬૨×૦॥।=		૪૬॥
૨૨	૧॥	૩૩	૪૪	૦॥।	૩૩	૩૨	૧॥	૪૮	૬૪	૦॥।	૪૮
૨૩	૧॥	૩૪॥	૪૬	૦॥।	૩૪॥	૩૩	૧॥	૪૯॥	૬૬	૦॥।	૪૯॥
૨૪	૧॥	૩૬	૪૮	૦॥।	૩૬	૩૪	૧॥	૫૧	૬૮	૦॥।	૫૧
૨૫	૧॥	૩૭॥	૫૦	૦॥।	૩૭॥	૩૫	૧॥	૫૨॥	૭૦	૦॥।	૫૨॥
૨૬	૧॥	૩૯	૫૨	૦॥।	[illegible]	૩૬	૧॥	૫૪	૭૨	૦॥।	૫૪
૨૭	૧॥	૪૦॥	૫૪	૦॥।	૪૦॥	૩૭	૧॥	૫૫॥	૭૪	૦॥।	૫૫॥
૨૮	૧॥	૪૨	૫૬	૦॥।	૪૨	૩૮	૧॥	૫૭	૭૬	૦॥।	૫૭
૨૯	૧॥	૪૩॥	૫૮	૦॥।	૪૩॥	૩૯	૧॥	૫૮॥	૭૮	૦॥।	૫૮॥
૩૦	૧॥	૪૫	૬૦	૦॥।	૪૫	૪૦	૧॥	૬૦	૮૦	૦॥।	૬૦

૪૧×૧॥=		૬૧॥	૮૨×૦॥।=		૬૧॥
૪૨	૧॥	૬૩	૮૪	૦॥।	૬૩
૪૩	૧॥	૬૪॥	૮૬	૦॥।	૬૪॥
૪૪	૧॥	૬૬	૮૮	૦॥।	૬૬
૪૫	૧॥	૬૭॥	૯૦	૦॥।	૬૭॥
૪૬	૧॥	૬૯	૯૨	૦॥।	૬૯
૪૭	૧॥	૭૦॥	૯૪	૦॥।	૭૦॥
૪૮	૧॥	૭૨	૯૬	૦॥।	૭૨
૪૯	૧॥	૭૩॥	૯૮	૦॥।	૭૩॥
૫૦	૧॥	૭૫	૧૦૦	૦॥।	૭૫

૧×૧।=૧।	૧૧×૧।=૧૩॥।	૨૧×૧।=૨૬।	૩૧×૧।=૩૮॥।
૨ ૧। ૨॥	૧૨ ૧। ૧૫	૨૨ ૧। ૨૭॥	૩૨ ૧। ૪૦
૩ ૧। ૩॥।	૧૩ ૧। ૧૬।	૨૩ ૧। ૨૮॥।	૩૩ ૧। ૪૧।
૪ ૧। ૫	૧૪ ૧। ૧૭॥	૨૪ ૧। ૩૦	૩૪ ૧। ૪૨॥
૫ ૧। ૬।	૧૫ ૧। ૧૮॥।	૨૫ ૧। ૩૧।	૩૫ ૧। ૪૩॥।
૬ ૧। ૭॥	૧૬ ૧। ૨૦	૨૬ ૧। ૩૨॥	૩૬ ૧। ૪૫
૭ ૧। ૮॥।	૧૭ ૧। ૨૧।	૨૭ ૧। ૩૩॥।	૩૭ ૧। ૪૬।
૮ ૧। ૧૦	૧૮ ૧। ૨૨॥	૨૮ ૧। ૩૫	૩૮ ૧। ૪૭॥
૯ ૧। ૧૧।	૧૯ ૧। ૨૩॥।	૨૯ ૧। ૩૬।	૩૯ ૧। ૪૮॥।
૧૦ ૧। ૧૨॥	૨૦ ૧। ૨૫	૩૦ ૧। ૩૭॥	૪૦ ૧। ૫૦

૪૧×૧।=૫૧।	૫૧×૧।=૬૩॥।	૬૧×૧।=૭૬।	૭૧×૧।=૮૮॥।
૪૨ ૧। ૫૨॥	૫૨ ૧। ૬૫	૬૨ ૧। ૭૭॥	૭૨ ૧। ૯૦
૪૩ ૧। ૫૩॥।	૫૩ ૧। ૬૬।	૬૩ ૧। ૭૮॥।	૭૩ ૧। ૯૧।
૪૪ ૧। ૫૫	૫૪ ૧। ૬૭।	૬૪ ૧। ૮૦	૭૪ ૧। ૯૨॥
૪૫ ૧। ૫૬।	૫૫ ૧। ૬૮॥।	૬૫ ૧। ૮૧।	૭૫ ૧। ૯૩॥।
૪૬ ૧। ૫૭॥	૫૬ ૧। ૭૦	૬૬ ૧। ૮૨॥	૭૬ ૧। ૯૫
૪૭ ૧। ૫૮॥।	૫૭ ૧। ૭૧।	૬૭ ૧। ૮૩॥।	૭૭ ૧। ૯૬।
૪૮ ૧। ૬૦	૫૮ ૧। ૭૨॥	૬૮ ૧। ૮૫	૭૮ ૧। ૯૭॥
૪૯ ૧। ૬૧।	૫૯ ૧। ૭૩॥।	૬૯ ૧। ૮૬।	૭૯ ૧। ૯૮॥।
૫૦ ૧। ૬૨॥	૬૦ ૧। ૭૫	૭૦ ૧। ૮૭॥	૮૦ ૧। ૧૦૦

૮૧×૧।=૧૦૧।	૯૧×૧।=૧૧૩॥।
૮૨ ૧। ૧૦૨॥	૯૨ ૧। ૧૧૫
૮૩ ૧। ૧૦૩॥।	૯૩ ૧। ૧૧૬।
૮૪ ૧। ૧૦૫	૯૪ ૧। ૧૧૭॥
૮૫ ૧। ૧૦૬।	૯૫ ૧। ૧૧૮॥।
૮૬ ૧। ૧૦૭॥	૯૬ ૧। ૧૨૦
૮૭ ૧। ૧૦૮॥।	૯૭ ૧। ૧૨૧।
૮૮ ૧। ૧૧૦	૯૮ ૧। ૧૨૨॥
૮૯ ૧। ૧૧૧।	૯૯ ૧। ૧૨૩॥।
૯૦ ૧। ૧૧૨॥	૧૦૦ ૧। ૧૨૫

૧	×૨॥=	૨॥	૨	×૧।=	૨॥	૧૧	×૨॥=	૨૭॥	૨૨	×૧।=	૨૭॥
૨	૨॥	૫	૪	૧।	૫	૧૨	૨॥	૩૦	૨૪	૧।	૩૦
૩	૨॥	૭॥	૬	૧।	૭॥	૧૩	૨॥	૩૨॥	૨૬	૧।	૩૨॥
૪	૨॥	૧૦	૮	૧।	૧૦	૧૪	૨॥	૩૫	૨૮	૧।	૩૫
૫	૨॥	૧૨॥	૧૦	૧।	૧૨॥	૧૫	૨॥	૩૭॥	૩૦	૧।	૩૭॥
૬	૨॥	૧૫	૧૨	૧।	૧૫	૧૬	૨॥	૪૦	૩૨	૧।	૪૦
૭	૨॥	૧૭॥	૧૪	૧।	૧૭॥	૧૭	૨॥	૪૨॥	૩૪	૧।	૪૨॥
૮	૨॥	૨૦	૧૬	૧।	૨૦	૧૮	૨॥	૪૫	૩૬	૧।	૪૫
૯	૨॥	૨૨॥	૧૮	૧।	૨૨॥	૧૯	૨॥	૪૭॥	૩૮	૧।	૪૭॥
૧૦	૨॥	૨૫	૨૦	૧।	૨૫	૨૦	૨॥	૫૦	૪૦	૧।	૫૦

૨૧	×૨॥=	૫૨॥	૪૨	×૧।=	૫૨॥	૩૧	×૨॥=	૭૭॥	૬૨	×૧।=	૭૭॥
૨૨	૨॥	૫૫	૪૪	૧।	૫૫	૩૨	૨॥	૮૦	૬૪	૧।	૮૦
૨૩	૨॥	૫૭॥	૪૬	૧।	૫૭॥	૩૩	૨॥	૮૨॥	૬૬	૧।	૮૨॥
૨૪	૨॥	૬૦	૪૮	૧।	૬૦	૩૪	૨॥	૮૫	૬૮	૧।	૮૫
૨૫	૨॥	૬૨॥	૫૦	૧।	૬૨॥	૩૫	૨॥	૮૭॥	૭૦	૧।	૮૭॥
૨૬	૨॥	૬૫	૫૨	૧।	૬૫	૩૬	૨॥	૯૦	૭૨	૧।	૯૦
૨૭	૨॥	૬૭॥	૫૪	૧।	૬૭॥	૩૭	૨॥	૯૨॥	૭૪	૧।	૯૨॥
૨૮	૨॥	૭૦	૫૬	૧।	૭૦	૩૮	૨॥	૯૫	૭૬	૧।	૯૫
૨૯	૨॥	૭૨॥	૫૮	૧।	૭૨॥	૩૯	૨॥	૯૭॥	૭૮	૧।	૯૭॥
૩૦	૨॥	૭૫	૬૦	૧।	૭૫	૪૦	૨॥	૧૦૦	૮૦	૧।	૧૦૦

૪૧	×૨॥=	૧૦૨॥	૮૨	×૧।=	૧૦૨॥
૪૨	૨॥	૧૦૫	૮૪	૧।	૧૦૫
૪૩	૨॥	૧૦૭॥	૮૬	૧।	૧૦૭॥
૪૪	૨॥	૧૧૦	૮૮	૧।	૧૧૦
૪૫	૨॥	૧૧૨॥	૯૦	૧।	૧૧૨॥
૪૬	૨॥	૧૧૫	૯૨	૧।	૧૧૫
૪૭	૨॥	૧૧૭॥	૯૪	૧।	૧૧૭॥
૪૮	૨॥	૧૨૦	૯૬	૧।	૧૨૦
૪૯	૨॥	૧૨૨॥	૯૮	૧।	૧૨૨॥
૫૦	૨॥	૧૨૫	૧૦૦	૧।	૧૨૫

એકે પોણુ પોણો.

૧×	૦।।। =	૦।।।
૨	૦।।।	૧।।
૩	૦।।।	૨।
૪	૦।।।	૩
૫	૦।।।	૩।।।
૬	૦।।।	૪।।
૭	૦।।।	૫।
૮	૦।।।	૬
૯	૦।।।	૬।।।
૧૦	૦।।।	૭।।

સો પોણો પોણોસો.

૧૦૦×	૦।।। =	૭૫
૨૦૦	૦।।।	૧૫૦
૩૦૦	૦।।।	૨૨૫
૪૦૦	૦।।।	૩૦૦
૫૦૦	૦।।।	૩૭૫
૬૦૦	૦।।।	૪૫૦
૭૦૦	૦।।।	૫૨૫
૮૦૦	૦।।।	૬૦૦
૯૦૦	૦।।।	૬૭૫
૧૦૦૦	૦।।।	૭૫૦

એકે સવા સવા.

૧×	૧। =	૧।
૨	૧।	૨।।
૩	૧।	૩।।।
૪	૧।	૫
૫	૧।	૬।
૬	૧।	૭।।
૭	૧।	૮।।।
૮	૧।	૧૦
૯	૧।	૧૧।
૧૦	૧।	૧૨।।

સો સવા સવાસો.

૧૦૦×	૧। =	૧૨૫
૨૦૦	૧।	૨૫૦
૩૦૦	૧।	૩૭૫
૪૦૦	૧।	૫૦૦
૫૦૦	૧।	૬૨૫
૬૦૦	૧।	૭૫૦
૭૦૦	૧।	૮૭૫
૮૦૦	૧।	૧૦૦૦
૯૦૦	૧।	૧૧૨૫
૧૦૦૦	૧।	૧૨૫૦

મનોયત્ન ૧.

સૂચના—એક પ્રશ્નમાં એકથી વધારે પ્રશ્ન હોય તો એકેક પૂછવો.

અગિઆરાના આંકનો ઉપયોગ.

(૧) એક ખુરસીના ચાર રૂપીઆ બેસે તો **૧૯** ખુરસીનું શું બેસશે ?

(૨) એક કોથળીમાં ૧૭ રૂપીઆ છે, તો એવી ૯ કોથળીમાં મળીને કેટલા રૂપીઆ હશે ?

(૩) દરેક છોકરાને ૮, ૮ પતાસાં આપીએ તો ૧૪ છોકરાને આપવાને કેટલાં પતાસાં જોઇએ ?

(૪) ૧૫, ૧૯, ૧૮, ૧૭, ૧૪, અને ૧૩ પાંચ વખત લઇએ તો કેટલા થાય ? પાંચે ગુણીએ તો શું આવે ?

(૫) ૨૦ ત્રણ વાર લઇએ તો કેટલા થાય ? ૧૬×૧ થી ૧૬×૧૦ સુધીના જવાબ બોલો.

(૬) ૧૧×૧ થી ૨૦×૧૦ સુધીમાં નવની પલાખીના જવાબ બોલો.

(૭) ૧૯×૫, ૧૩×૭, ૧૭×૮, ૧૫×૯, ૧૮×૭, ૧૬×૬ કેટલા ?

(૮) ૧૩ પાંચવાર, ૧૭ સાતવાર, ૧૯ ૭ વાર, ૧૫ સાતવાર, ૧૩ નવવાર, અને ૧૮ ૭ વાર તે કેટલા ?

(૯) ૧૯, ૧૫, ૧૭, ૧૩, ૧૧, ૧૨, ૧૬, ૧૮, ૨૦ અને ૧૪, આઠ વખત લઇએ તો કેટલા થાય ?

(૧૦) ૧૯×૬, ૧૫×૭, ૧૮×૬, ૧૩×૯, ૧૪×૮, ૧૨×૯, ૧૬×૫, અને ૧૮×૮ તે કેટલા ?

(૧૧) ૭ બેઆનીની દોઢપાઈ કેટલી અને પૈસા કેટલા ?

(૧૨) ૧, ૨, ૩, ૪ એમ દસ રૂપીઆ સુધીના આના કહો.

(૧૩) ૪ જમરૂખનો એક આનો બેસે તો ૧ રૂપીઆમાં કેટલાં જમરૂખ આવે ?

(૧૪) કેટલી બેઆની હોય તો ૧૭ રૂપીઆ થાય ?

(૧૫) ૭૬+૧૯, ૭૨+૧૮, ૧૦૫+૧૫, ૧૧૭+૧૩, ૮૪+૧૨, કેટલા ?

(૧૬) ૭૭+૧૧, ૯૬+૧૬, ૬૦+૧૨, ૮૪+૧૪, ૯૬+૧૨, કેટલા ?

(૧૭) ૧૧+૮૮ ૧૨+૯૬, ૧૩+૬૫, ૧૪+૯૮, ૧૫+૭૫, કેટલા ?

(૧૮) ૧૭+૧૩૬, ૧૮+૧૪૪, ૧૯+૧૫૨, ૨૦+૧૪૦, કેટલા ?

(૧૯) ૯૫–૧૯, ૯૦–૧૮, ૧૨૦–૧૫, ૧૪૦–૧૪, ૯૬–૧૨, કેટલા ?
(૨૦) ૮૮–૧૧, ૧૧૨–૧૬, ૧૦૮–૧૨, ૯૮–૧૪, ૧૦૦–૨૦ કેટલા ?
(૨૧) ૧૮૦માંથી કંઈ ન વધે ત્યાં સુધી અઢાર અઢાર લેતા જાઓ અને બાકી શું વધે તે કહેતા જાઓ.
(૨૨) ૯૫માં ૧૯ ઉમેરી તો કેટલા થાય ? ૧૩૩માંથી ૧૧૪ જાય તો કેટલા રહે ? ૧૩૩માંથી ૧૯ જાય તો કેટલા રહે ?
(૨૩) ઓગણીઆ, પંદરા, તેરા, સત્તરા, અને બારા સવળા તથા અવળા બોલો.
(૨૪) ૧૮ છોકરાની ૭ હાર થવામાં ૧૮ છોકરા ખૂટે છે, ત્યારે કેટલા છોકરા હશે ?
(૨૫) આનાની ચાર લેખે ૧૮ આનાની કેરીઓ લીધી અને બીજી આનાની ૬ લેખે બેઆનાની લીધી તો બધી મળી કેટલી કેરી થઇ ?
(૨૬) પાવલાના ૧૬ લીંબુ મળે તો રૂપીઆના કેટલાં ?
(૨૭) બારોતેરસો, પાંચોતેરસો, પંચોતેરસો, આઠોતેરસો, સતરોતેરસો, બીલંતરસો અને દાબોતેરસો એટલે કેટલા ?
(૨૮) ૧૦૨, ૧૦૫, ૧૭૫, ૧૦૮, ૧૧૦, ૧૨૮, ૧૩૫, ૧૦૪, ૧૧૭, ૧૧૨, ૧૮૦, એ આંકમાં કેમ બોલાય ?
(૨૯) ૯૧ રૂપીઆમાંથી તેર તેર રૂપીઆવાળી કેટલી સાડી આવે ?
(૩૦) ૯૫ બોરમાંથી દરેકને પાંચ પાંચ બોર આપું તો કેટલા છોકરાને અપાય ? ઓગણીસ ઓગણીસ આપું તો કેટલા છોકરાને અપાય ?
(૩૧) કેટલા ચોક પર ? કેટલા પંચા સાઠ ? કેટલા ચોક સાઠ ?
(૩૨) ૧૪૪ માં ૮, ૯, ૧૬ અને ૧૮ કેટલીવાર છે ?
(૩૩) ૯૬માં ૬ કેટલીવાર, ૧૨ કેટલીવાર, અને ૧૬ કેટલીવાર ?

(૩૪) કેટલા ચોક ૬૪, ૬૮, ૫૬, ૭૬, ૮૦. ૭૨ અને ૬૦ થાય ?
(૩૫) કેટલા આના હોય તો ૯ રૂપીઆ આવે ?
(૩૬) ૧૫૨ બોર વહેંચતા દરેકને ૮ બોર આવ્યાં ત્યારે છોકરા કેટલા હશે ?
(૩૭) કયા કયા પલાખાંનો જવાબ ૭૨ આવે ? દોઢસો એટલે કેટલા દશક?
(૩૮) ૭ આનાની પાઇ વટાવી ૧૨ છોકરાને વહેંચી આપી તો દરેકને કેટલી મળી હશે ?
(૩૯) ૧૫ છોકરાની ૮ હાર કરવાને બદલે ૧૨ છોકરાની કેટલી હાર કરવી ?
(૪૦) ૮ પૈસાના ૧૫૨ બોર તો પૈસાના કેટલાં ?
(૪૧) જે જે પલાખાંના જવાબમાં ૧૪૪ આવતા હોય તે કહો.

મનોયત્ન ૨. એકવીસાના આંકનો ઉપયોગ

(૧) ૨૯×૫, ૨૩×૮, ૨૮×૬, ૨૩×૯, ૨૫×૭, ૨૯×૭ કેટલા ?
(૨) ૨૩ પાંચવાર, ૨૭ સાતવાર, ૨૫ નવવાર, ૨૪ સાતવાર ૨૯ નવવાર, અને ૨૪ નવવાર તે કેટલા ?
(૩) ૨૫, ૨૯, ૨૮, ૨૩, ૨૬, ૨૪ ને ત્રણે ગુણીએ તો શું આવે ?
(૪) એક ઓવરકોટની સીવડામણ ૭ રૂપીઆ થાય તો ૧૮૧ રૂપીઆમાં કેટલા ઓવરકોટ સિવાય અને બાકી શું વધે ?
(૫) એક ટેબલના ૨૬ રૂપીઆ બેસે છે તો ૮ ટેબલનું શું બેસશે ?
(૬) ૨૨ વારનો એક એવા ૭ તાકા છે, તો બધું મળીને કેટલા વાર કપડું હશે ?
(૭) એક ગાડામાં ૩૦ મણ એવા ૭ ગાડામાં ઘઉં ભરેલા છે, તો બધું મળીને કેટલા મણ ઘઉં હશે ?

(૮) મહીનાનો ખરચ ૨૫ રૂપીઆ થાય તો ૭ મહીનાનો કેટલો ?

(૯) દર મહીને ૨૭ રૂપીઆ ખરચું, તોપણ મારી પાસે ૯ મહીના ચાલે એટલા રૂપીઆ છે, ત્યારે કેટલા રૂપીઆ હશે ?

(૧૦) ઓગણત્રીસા, પચીસા, અઠ્ઠાવીસા અને સત્તાવીસા સવળા તથા અવળા બોલો.

(૧૧) ૨૧×૧ થી ૩૦×૧૦ સુધીમાં ૩, ૫, ૭ અને ૪ની પલાખી લખો.

(૧૨) ૨૧×૧ થી ૩૦×૧૦ સુધીમાં નવની પલાખી બોલો.

(૧૩) ૨૮ આનાના સવાકા. ઢળુ અને અધેલા કેટલા ?

(૧૪) ૨૨૪, ૨૫૨, ૨૩૨, ૨૦૭, ૨૧૬, ૧૭૫, ૧૩૫, ૨૩૪ ૨૦૮ ૨૦૩, ૨૧૭ એ આંકમાં કેવી રીતે બોલાય છે ?

(૧૫) ૭ વીસાસો, બે સાતોતેર, બે બાવાના, બે તીગ્નોતેર, બે ચોવીસા લખો.

(૧૬) ૧૪૫+૨૯, ૨૪૩+૨૭, ૨૦૭+૨૩, ૧૭૫+૨૫ ૧૪૭+૨૧ કેટલા?

(૧૭) ૩૦+૨૪૦, ૨૭+૮૧, ૨૫+૧૭૫. ૨૬+૧૫૬, ૨૯+૨૦૩ કેટલા?

(૧૮) ૨૦૦–૨૫, ૨૦૭–૨૩, ૧૭૪–૨૯, ૨૧૬–૨૪ કેટલા ?

(૧૯) ૧૪૭–૨૬, ૧૮૯–૧૬૨, ૧૨૫–૧૦૦, ૧૪૦–૧૧૨ કેટલા ?

(૨૦) ૩૦૦ માં ૧૨ કેરી ઓછી છે ત્યારે કેટલી કેરીઓ હશે ?

(૨૧) ૨૬૧માંથી કંઇ ન વધે ત્યાં સુધી ઓગણત્રીસ ઓગણત્રીસ બાદ કરતા જાઓ અને બાકી શું વધે કહેતા જાઓ

(૨૨) ૧૩૫ ગજ માદરપાટમાંથી ૫ ગજનાં કેટલાં ધોતીઆં થાય ?

(૨૩) કેટલી વખત ૨૬ કેરી લઉં તો ૨૩૪ કેરી થાય ?

(૨૪) એક નિશાળમાં ૨૦૭ છોકરા છે, દરેક વર્ગમાં ૨૩ છોકરા છે તો વર્ગ કેટલા હશે ?

(૨૫) એક નિશાળમાં ૨૫૨ છોકરા છે, અને ૯ વર્ગ છે, ત્યારે દરેક વર્ગમાં કેટલા છોકરા હશે ?

(૨૬) કેટલી વખત ૭ લઇએ તો ૧૬૮, ૧૬૨, ૧૫૬, ૧૩૨, ૧૪૪, ૧૩૮ અને ૧૨૬ થાય ?

(૨૭) કયા કયા પલાખાના જવાબમાં ૧૪૪ અને ૯૬ આવે ?

(૨૮) મેં એક માણસને દસ દસ રૂપીઆવાળી ૨૬ નોટો આપી અને ૯ રૂપીઆ રોકડા આપ્યા, ત્યારે પોણી ત્રણસોથી કેટલા વધારે અથવા ઓછા આપ્યા ?

(૨૯) ચાર આનાની એક ચોપડી મળે તો ૭ રૂપીઆમાં કેટલી આવે ?

મનોયત્ન ૩. અડધાના આંકનો ઉપયોગ.

(૧) એક કાગળના બે સરખા ભાગ પાડીએ તો દરેક ભાગ કેટલો કહેવાય ? અડધામાં અડધો ઉમેરી ૪૦ સુધી લખો.

(૨) ૭ અડધા કાગળ છે તેના આખા કાગળ કેટલા થશે ?

(૩) ૨૪ અડધા રૂપીઆના આખા રૂપીઆ કેટલા થાય ?

(૪) હું દરરોજ ૦॥ લાડુ ખાઉં, તો ૩૨ દિવસ ચાલે એટલા લાડુ છે, ત્યારે કેટલા લાડુ હશે ?

(૫) એક ટોપીનો અડધો રૂપીઓ બેસે છે, તો ૬૯ ટોપી લેવાને કેટલા રૂપીઆ જોઇએ ?

(૬) ૧૭×૦॥, ૨૩×૦॥, ૭૦×૦॥, ૬૭×૦॥, ૭૯×૦॥ કેટલા ?

(૭) અડધાની એકીની પલાખી બોલી જાઓ.

(૮) અડધાની એકીની પલાખી લખો.

(૯) ૫૦૦ અડધા રૂપીઆ છે, તેના આખા રૂપીઆ કેટલા આવશે

(૧૦) ૭ા રૂપીએ મણ સોપારી મળે તો ૨૭ મણનું શું બેસે ?
(૧૧) ૩૭ાા માં ૧૨ાા ઉમેરીએ તો કેટલા થાય ?
(૧૨) ૨ાા રૂપીઆનું ઘી, ૧ાા રૂપીઆનું શાક, અને ૧૨ાા રૂપીઆનું અનાજ લીધું તો બધું મળીને કેટલો ખર્ચ થયો ?
(૧૩) ૩૦ાા+૦ાા+૪ાા+૩૪ાા મળીને કેટલા થાય ?
(૧૪) કેટલીવાર અડધો લઇએ તો ૩૨ાા થાય ? કેટલા અર્ધું ૩૨ાા ?
(૧૫) ૩૭ આખાના અર્ધા કેટલા ? ૭૪ અડધાના આખા કેટલા ?
(૧૬) ૪૫ રૂપીઆ છે, દરેક ભિખારીને ૭ાા રૂપીઓ આપું તો કેટલાને અપાય ?
(૧૭) એક ખમીસની શીવડામણી ૦ાા રૂપીઓ બેસે છે, તો ૨૪ રૂપીઆમાં કેટલા ખમીસ શીવડાવાશે ?
(૧૮) દરરોજ અડધો શેર અનાજ ખાઉં તો ૩૯ શેર અનાજ કેટલા દિવસ ચાલે ?
(૧૯) ૪૯ સોપારી છે, તેના અડધા અડધા કેટલા કકડા થશે ?
(૨૦) ૪૬ અડધા રૂપીઆના આખા રૂપીઆ કેટલા આવશે ?
(૨૧) ૩૬ ગજ લુગડામાંથી અડધા અડધા ગજના કેટલા રૂમાલ થશે ?
(૨૨) કેટલા અડધા હોય તો તેના આખા પુરેપુરા થાય ?

(જ. ૨. ૪. ૬. ઇત્યાદિ,)

(૨૩) દરરોજના ૦ાા રૂપીઆ લેખે ૧૮ માણસને ૯ દિવસના કેટલા રૂપીઆ આપવા પડશે.
(૨૪) ૦ાા આનાની એક પેન્સિલ તો રૂપીઆની કેટલી ?
(૨૫) ૧૭ પેનના ૮ાા પૈસા તો ૬૮ પેનનું શું આપવું ?

મનોયત્ન ૪. દોઢાના આંકનો ઉપયોગ.

(૧) એકને અડધો મળી કેટલા થાય ?
(૨) અડધો ને એક મળી કેટલા થાય ?
(૩) કેટલા અડધા કાગળ હોય તો દોઢ કાગળ થાય ?
(૪) અડધો કાગળ કેટલીવાર લઇએ તો દોઢ થાય ?
(૫) દોઢ કાગળમાંથી અડધો કાગળ કેટલા છોકરાને અપાય ?
(૬) દોઢમાં પોણો કેટલીવાર ? દોઢમાં અડધો કેટલીવાર ?
(૭) ૦।।। કેટલીવાર લઇએ તો દોઢ થાય ?
(૮) દોઢ રૂપીઓ છે, તેમાં દોઢ ઉમેરીએ તો કેટલા થાય ?
(૯) ત્રણ લાડુમાંથી દોઢ લાડુ ખાધો તો કેટલા રહ્યા ?
(૧૦) મારી પાસે ૦।। રૂપીઓ છે, તેમાં શું ઉમેરૂં તો દોઢરૂપીઓ થાય ?
(૧૧) દોઢાની એકીની પલાખી બોલો. દોઢાની એકીની પલાખી લખો.
(૧૨) ૫૭×૧।।, ૬૯×૧।।, ૬૭×૧।।, ૭૦૦×૧।।, ૪૯×૧।। કેટલા ?
(૧૩) ૧૩।। માં દોઢ દોઢ ઉમેરી ૧૦૦।। સુધી લખો.
(૧૪) એક તામડામાં દોઢ મણ દૂધ માય તો ૨૭ તામડામાં કેટલું માશે ?
(૧૫) રૂપીઆની ૧।। શેર બરફી મળે તો ૩૭ રૂપીઆની કેટલી આવે ?
(૧૬) એક બંડીમાં દોઢ ગજ કપડું વપરાય, તો ૫૯ બંડી માટે કેટલા ગજ કપડું જોઇએ ?
(૧૭) એક આનાના દોઢશેર કારેલાં મળે તો ૩ રૂપીઆનાં કેટલાં ?
(૧૮) એક બળદને ૧।। શેર અડદ જોઇએ, તો ૬૭ બળદને માટે કેટલો અડદ જોઇશે ?
(૧૯) એક લોટો દોઢ શેરનો થાય તો ૫૭ લોટાનું વજન કેટલું થશે ?

(૨૦) એક સાધુને ૧॥ શેર લોટ આપીએ તો ૭૯ સાધુને આપવાને કેટલો લોટ જોઇએ ?

(૨૧) એક શેર બદામનો ૧॥ રૂપીઓ બેસે તો ૦॥ મણ ૯ શેર બદામનું શું બેસશે ?

(૨૨) મણ ઘીના ૩૭ રૂપીઆ બેસે તો ૧॥ મણ ઘીનું શું બેસે ?

(૨૩) એક તપેલામાંથી દોઢશેરીઓ લોટો ૬૪ વખત ભરી આપ્યો ત્યારે કેટલું દૂધ આપ્યું ?

(૨૪) ૬૯+૧॥, ૪૬॥+૧॥, ૧૦૩॥+૧॥, ૯૯+૧॥, કેટલા ?

(૨૫) ૧॥+૮૨॥, ૧॥+૪૫, ૧॥+૬૭॥, ૧॥+૭૨, કેટલા ?

(૨૬) ૧૦॥−૧॥, ૬૯−૧॥, ૧૦૨−૧॥, ૧૧૨॥−૧॥, કેટલા ?

(૨૭) ૨૮॥ મણ દૂધમાંથી ૨૭ મણ વપરાયું ત્યારે બાકી કેટલું રહ્યું ?

(૨૮) ૨૪ આખા અને ૨૪ અડધા મળી કેટલા થાય ?

(૨૯) કેટલીવાર દોઢ લઇએ તો ૫૭ થાય ?

(૩૦) ૫૫॥માં દોઢ કેટલીવાર છે ? કેટલા દોઢું ૫૫॥ ?

(૩૧) ૭૧ રૂપીઆમાંથી ૧॥ રૂપીઆવાળી કેટલી ટોપી આવશે ?

(૩૨) ૪૭ છોકરા વચ્ચે ૭૦॥ રૂપીઆ વહેંચ્યું તો દરેકને શું મળશે ?

(૩૩) રોજ દોઢ શેર ખાંડ વપરાય તો ૩૭॥ શેર ખાંડ કેટલા દિવસ ચાલશે ?

(૩૪) ૧॥ ગજ ખાદીનો રૂ. ૧ બેસે તો ૪૦॥ ગજ ખાદીનું શું બેસે ?

(૩૫) ૭૯॥ રૂપીઆમાં ૫૩ બદન લીધાં તો એક બદનની કિંમત કેટલી પડી ?

(૩૬) કેટલા દોઢે ૭૨ ? કેટલા દોઢું ૧૦॥ ? કેટલા દોઢે ૧૫૦૦ ?

(૩૭) ૪૩॥ ગજના તાકામાંથી ૧॥ ગજના કેટલા રૂમાલ થાય ?

(૩૮) રોજ ૧॥ રૂપીઓ વાપરૂં તો ૯૦ રૂપીઆ કેટલા દિવસ ચાલે ?

(૩૯) દરેકને દોઢ કાગળ આપીએ તો ૩૯ કાગળ કેટલાને અપાય ?

(૪૦) જેટલા અડધા તેટલાજ રૂપીઆ કેટલીવાર લઉં તો ૫૬ રૂપીઆ થાય ?

(૪૧) દોઢ રૂપીઆની શેર હીંગ મળે તો ૩૯ શેરનું શું બેસે ?

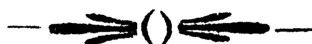
(૪૨) ૪૮ માં દોઢ કેટલીવાર ઉમેરૂં તો ૭૨ થાય ?

(૪૩) ૫૭ પંચીઆના ૮૫॥ રૂપીઆ બેઠા તો એ લેખે ૭ પંચીઆનું શું આપવું પડે ?

(૪૪) એક માણસ દરરોજ ૧॥ રૂપીઓ કમાય છે, તો ૧૪ માણસો ૯ દિવસમાં શું કમાશે ?

(૪૫) ૧॥ આને શેર વેગણ મળે છે. ૧॥ રૂપીઆમાં કેટલાં આવે ?

(૪૬) ૩ શેર દૂધીના ૪॥ તો ૭ શેર દૂધીનું શું આપવું ?

મનોયત્ન ૫. અઢીઆના આંકનો ઉપયોગ.

(૧) બે ને અડધો કેટલા ? દોઢ ને એક કેટલા ?

(૨) દોઢમાં શું ઉમેરીએ તો ૨॥ થાય ?

(૩) અઢીઆની બેકીની ને એકીની પલાખી લખો.

(૪) ૪૭॥+૨॥, ૬૭॥+૨॥, ૧૫+૨॥, ૧૦૨॥+૨॥ ૧૮૦+૨॥ કેટલા ?

(૫) ૨॥+૮૫ ૨॥+૪૭॥, ૨॥+૨૦૫, ૨॥+૧૦૦ કેટલા ?

(૬) ૧૦૨॥ ૨॥, ૧૦૫–૨॥, ૧૦૦–૨॥, ૨૧૦–૨॥, કેટલા ?

(૭) ૧૯૦–૧૮૭॥, ૧૬૭। ૧૬૫, ૧૦૦–૯૭॥ કેટલા ?

(૮) અઢીઆમાં અઢી ઉમેરી ૧૦૦ સુધી બોલો.

(૯) પાંચ લાડુમાંથી ૨॥ લાડુ વપરાયા ત્યારે કેટલા રહ્યા ?

(૧૦) એક પડામાં ૨॥ શેર માય તો ૬૪ પડામાં કેટલું માય ?

(૧૧) ૨॥ શેર જીરાનો ૧ રૂપીઓ બેસે તો ૧૫ રૂપીઆનું કેટલું આવે ?

(૧૨) એક મણના રૂ. ૨॥ તો ૩૬ મણના કેટલા રૂપીઆ ?

(૧૩) રૂ. ૨॥એ શેર એલચી મળે તો ૩૫ શેરનું શું બેસે ?

(૧૪) મણ કેરીના ૨॥ રૂપીઆ તો ૪૯ મણનું શું ?

(૧૫) એક માણસને ૨॥ રૂપીઆ આપીએ તો ૫૫ માણસને આપવા કેટલા રૂપીઆ જોઇએ ?

(૧૬) એક તાવડીનું વજન ૨॥ મણ થાય છે, ત્યારે એવી ૮૭ તાવડીનું વજન કેટલું થશે ?

(૧૭) મણ દૂધમાં ૨॥ શેર ચોખા નાખીએ તો ૬૩ મણ દૂધને માટે કેટલા ચોખા જોઇએ ?

(૧૮) ૧ રૂપીઆનું ૨॥ મણ તો ૬૭॥ મણનું શું આપવું ?

(૧૯) ૨॥ શેરનો ૧ રૂપીઓ બેસે તો ૧૮ રૂપીઆમાં કેટલું આવે ?

(૨૦) એક દિવસનો ખરચ ૨॥ રૂપીઆ થાય, તો ૭૭ દિવસમાં કેટલો ખરચ થશે ?

(૨૧) ૫૪ છત્રી લેવી છે, એક છત્રીના ૨॥ બેસે છે, તો છત્રીવાળાને કેટલા રૂપીઆ આપવા પડશે ?

(૨૨) ૨૧ રૂપીએ તોલો સોનું મળે તો ૨॥ તોલાનું શું આપવું ?

(૨૩) એક રૂપીઆના ૨॥ શેર મરી મળે, તો ૨૫ શેરનું શું બેસશે ?

(૨૪) કેટલા અડધા હોય તો ૨॥ થાય ? અઢીઆમાં અડધો કેટલીવાર ?

(૨૫) કેટલા પા અઢી ? અઢીમાં પા કેટલીવાર છે ?

(૨૬) ૧ રૂપીઆનું ૨॥ શેર તો મણનું શું ?

(૨૭) ૮૪ માણસોની ઉજાણીમાં ૨૧૦ રૂપીઆ ખરચ થયો તો દરેકને ભાગે શું આવશે ?

(૨૮) ૬૯ છોકરા વચ્ચે ૧૭૨॥ રૂપીઆ વહેંચીએ તો દરેકને શું મળશે ?

(૨૯) કેટલા અઢીએ ૪૫ ? કેટલીવાર અઢી લઇએ તો ૧૦૦ થાય ?

(૩૦) ૧૦૦માં ૪૦ કેટલીવાર ? ૧૦૦માં અઢી કેટલીવાર ?

(૩૧) રૂ. ૯૭॥ છે, રોજ ૨॥ રૂ. ખરચું તો કેટલા દિવસ ચાલશે ?

(૩૨) ૨॥ આને શેર દૂધ મળે તો ૨॥ રૂપીઆમાં કેટલું આવશે ?

(૩૩) ૫૭॥ રૂપીઆમાં ૨॥ તોલા સોનું આવ્યું ત્યારે તોલાનો ભાવ શો ?

(૩૪) ૨૭ માણસ છે, અને ૬૭॥ રૂપીઆ છે, તો દરેક માણસને શું મળશે ?

(૩૫) શેર હીંગના ૨॥ રૂપીઆ પડે તો ૪૫ રૂપીઆમાં કેટલી આવે ?

(૩૬) રૂ. ૧૦૦માંથી અઢી અઢી રૂપીઆવાળી કેટલી ચોપડી આવશે ?

(૩૭) એક આનાની ૨॥ શેર પાપડી મળે તો ૧ રૂપીઆની કેટલી આવશે ?

(૩૮) ૨॥ રૂપીઆવાળી ટોપી ૧૨॥ રૂપીઆમાંથી કેટલી આવશે ?

(૩૯) ૨॥ શેર જલેબીનો એક રૂપીઓ પડે તો ૭૭ રૂપીઆમાં કેટલી જલેબી આવશે ?

(૪૦) દરરોજ અઢી આનાનું દૂધ વપરાય છે, મેં દૂધવાળાને રૂ. ૧૦) આપ્યા ત્યારે કેટલા દિવસ દૂધ લીધું હશે ?

મનોયત્ન ૬. પાયાના આંકનો ઉપયોગ.

(૧) એક લાડુના ચાર સરખા ભાગ પાડીએ તો દરેક ભાગ કેટલો કહેવાય ?

(૨) ચાર ૦। એકઠા કરીએ તો આખા કેટલા થાય ?

(૩) ૦। એ અડધાનો કેટલામો ભાગ ? આખાનો કેટલામો ભાગ ?

(૪) ૧ માં ૦।, ૦। ઉમેરી ૧૯॥। સુધી બોલો.

(૫) ૧૭+૦।, ૨૯॥+૦।, ૨૮॥।+૦।, ૦।+૩૦ કેટલા ?

(૬) ૪૯, ૫૯, ૬૯, ૭૯, ૮૯, ૯૯, ૫૦, ૬૦, ૭૦, ૮૦, ૯૦, ૧૦૦ માં ૦। ઓછો તે કેટલા કહેવાય ?

(૭) ૨૫ માંથી ૦।, ૦। બાદ કરી ૯॥। સુધી બોલો.

(૮) ૯૮॥।, ૮૫॥।, ૭૮॥।, ૫૭॥।, ૭૬॥।, ૪૯॥।, શબ્દમાં લખો.

(૯) પાયાની ચચ્ચારની પલાખી બોલો.

(૧૦) પાયાની ચચ્ચારની અને અડધાની બન્નેની પલાખી લખો.

(૧૧) ૪૯×૦।; ૫૭×૦।; ૪૩×૦।; ૭૦×૦।; ૬૭×૦। કેટલા ?

(૧૨) ૬૯, ૭૩, ૭૭, ૪૭, ૩૭, ૫૫, ૭૯, ૫૭, ૮૯, ૮૩, ૯૦, ૯૩, ૪૯, ૪૩, ૪૬, ૯૧, ૬૩, ૩૧, ૫૧, ૭, અડધા રૂપીઆના આખા રૂપીઆ કેટલા ? પાવલીના રૂપીઆ કેટલા ?

(૧૩) ૪૦૦ ગજ, ૮૦ ગજ, ૫૦ ગજ, ૬૦૦ ગજ, અને ૬૦ ગજમાંથી અડધા ગજના કેટલા રૂમાલ થાય ? ૦। ગજના કેટલા થાય ?

(૧૪) ૫૯, ૬૩, ૯૦, ૮૫, ૯૩, ૭૦૦ અડધા રૂપીઆના આખા રૂપીઆ કેટલા આવે ? પાવલીઓ કેટલી આવે ?

(૧૫) ૯ રૂપીઆના પાવલા કેટલા ? ૩૬ પાવલાના રૂપીઆ કેટલા ?

(૧૬) મારી પાસે ૧૭ અડધા છે, તેની પાવલી કેટલી આવશે ?

(૧૭) કેટલીવાર ૦। રૂપીઓ લઇએ તો ૧૯ રૂપીઆ થાય ?

(૧૮) કેટલા ૦। હોય તો ૧૭, ૫॥, ૨૩॥।, ૧૪ અને ૩॥ થાય ?

(૧૯) ૫॥, ૨૩॥।, ૧૪ અને ૩॥ ને પાયે ભાગીએ તો શું આવે ?

(૨૦) કેટલી વખત ૦। મણ લઇએ તો ૧૯, ૨૨, ૧૭, ૧૩ અને ૨૦, ૭।, ૧૭॥, ૧૯॥। મણ થાય ?

(૨૧) ૩૯, ૨૨, ૧૭, ૧૫॥, ૪૭॥, ૩૭॥ ગજ લુગડામાંથી અડધા ગજના કેટલા કકડા થાય? ૦। ગજના કેટલા થાય?

(૨૨) કેટલીવાર ૦। કાગળ લઉં તો ૧૬, ૧૮, ૧૦, ૨૩, ૨૧, આખા કાગળ થાય?

(૨૩) ૧૮ વખત ૦। રૂપીઓ લઉં તો કેટલા રૂપીઆ થાય? સાડા ચાર રૂપીઆની પાવલી કેટલી? કેટલી પાવલીઓ હોય તો ૧૪ રૂપીઆ થાય? ૧૪ રૂપીઆની પાવલી કેટલી?

(૨૪) રોજ ૦। કાગળ વાપરીએ તો ૨૫ દિવસમાં કટલા કાગળ વપરાય? ૨૩ કાગળ હોય તો કેટલા દિવસ ચાલે?

(૨૫) એક પૈસાના ૦। શેર ભીંડા મળે તો ૧॥ રૂપીઆના કેટલા આવશે?

(૨૬) ૮ આનાની ૩૨ પેન તો ૧। રૂપીઆની કેટલી?

મનોયત્ન ૭. નાણાંની ધાતનો ઉપયોગ.

(૧) એક રૂપીઆના અડધા કેટલા? પાવલી કેટલી? બેઆનાની કેટલી? આની કેટલી? ઢબુ કેટલા? પૈસા કેટલા? પાઈ કેટલી?

(૨) રૂપીઆ કોની કોની બરોબર છે? શું શું આપવાથી રૂપીઓ મળે?

(૩) ૧૬ ઢબુ; ૫૨ પૈસા; ૩૨ બેઆની; ૧૧૨ આના; ૬૪ પાવલી; ૭૨ પાઇ; અને ૬૪ અડધાની કિંમત કહો.

(૪) તાંબાના સિક્કા ગણાવો. રૂપાના કયા કયા સિક્કા છે?

(૫) એક રૂપીઆમાં બે પૈસા ઓછા છે ત્યારે કેટલા આના હશે?

(૬) પાવલીમાંથી શું ખરચ્યું તો ૯ પૈસા રહે?

(૭) ૪ આનામાં કેટલા આના ઉમેરૂં તો રૂપીઓ થાય?

(૮) ૧ અડધો, ૧ પાવલી, ૧ બેઆની છે તેમાં કેટલા પૈસા નાખું તો એક રૂપીઓ થાય ?

(૯) એક આનાની ૧૨ પાઈ તો ૪ આનાની કેટલી ? પાવલાની કેટલી ? અડધાની કેટલી ? નીકલના સિક્કા ગણાવો.

(૧૦) ૯, ૬, ૭, અને ૩ આનાની પાઇ કેટલી ? પૈસા કેટલા ?

(૧૧) એક રૂપીઆના ૧૬ આના તો ૩ રૂપીઆના કેટલા આના ?

(૧૨) ૧, ૨, ૩, ૪, ૫, ૬, ૭, ૮, અને ૯ રૂપીઆના આના કેટલા ?

(૧૩) ૮ આનાની પાઇ કેટલી ? અડધા રૂપીઆની આની કેટલી ?

(૧૪) ૧૨ રૂપીઆના અડધા કેટલા ? પાવલી કેટલી ? બેઆની કેટલી ?

(૧૫) ૧૮ આનાના પૈસા કેટલા ? ઢબુ કેટલા ? દોઢ પાઇ કેટલી ?

(૧૬) પાંચ આના ને ત્રણ પૈસા; બે આના ને બે પૈસા; આઠ આની ને એક પૈસાની પાઈ કેટલી ?

(૧૭) બે પૈસાની એક પેનસીલ મળે છે, ૧ાા રૂપીઆની કેટલી આવે ?

(૧૮) પાંચ રૂપીઆની બેઆનીમાં એક બેઆની ઓછી છે, ત્યારે બેઆનીઓ કેટલી હશે ?

(૧૯) અડધા રૂપીઆમાંથી બે પૈસાના પાન, ૧ આનાની સોપારી, ઢબુની પાપડી, ને આનાના મમરા લીધા, હવે મારી પાસે શું રહ્યું ?

(૨૦) દુકાનદારને એક રૂપીઓ આપ્યો. તેણે મને ૧ અડધો, ૧ આની ને ૩ પાઈ પાછી આપી ત્યારે મેં કેટલાનો સોદો લીધો હશે ?

(૨૧) ૧૧૨, ૯૬, ૧૪૪, ૪૮, ૩૨, અને ૬૪ આનાના રૂપીઆ કેટલા ? અને અડધા કેટલા ?

(૨૨) ૬૪, ૭૨, ૫૬, ૩૨, ૪૮, ૫૨, ૭૬ અને ૮૦ પાવલીના રૂપીઆ કેટલા? અડધા કેટલા?

(૨૩) ૨૪, ૩૬, ૭૨, ૧૦૮, ૪૮, ૯૬ અને ૬૦ પાઈના આના કેટલા? અને પૈસા કેટલા?

(૨૪) ૧૪૪ આનાના કેટલા રૂપીઆ આવે? અડધા કેટલા આવે?

(૨૫) ૭૪, ૬૭, ૨૯, ૩૫ અને ૬૩ પૈસાના આના કેટલા?

(૨૬) રોજ પાવલી ખરચું તો ૫ રૂપીઆ કેટલા દિવસ ચાલે?

(૨૭) ૧૨ શેરના ત્રણ આના બેસે તો શેરનું શું આપવું?

(૨૮) ૧૫, ૧૭, ૮, ૧૨, ૧૪ ૧૯ અને ૧૫ અડધાની પાવલી કેટલી? બેઆની કેટલી? રૂપીઆ કેટલા?

(૨૯) પાંચ બેઆનાનીના પૈસા કેટલા? અધેલા કેટલા?

(૩૦) ૧૨ અડધા, ૪ પાવલી, અને ૬૪ બેઆની આપું તો કેટલા રૂપીઆ મળે?

(૩૧) રોજ બે આના ખરચું તો ૧૬ દિવસ ચાલે એટલા રૂપીઆ છે, ત્યારે કેટલા રૂપીઆ હશે?

(૩૨) એક આનાના ૧૭ બોરીઆં મળે તો અડધા રૂપીઆ કેટલા મળશે? અને જો ૧૫૩ બોરીઆં લેવાં હોય તો શું આપવું?

(૩૩) ત્રણ પાનની ૧ પાઈ બેસે તો દોઢ આનાના કેટલાં પાન આવશે? ને જો ૭૨ પાન લેવાં હોય તે શું આપવું?

(૩૪) બે આનાના પાંચ જમરૂખ મળે તો ૧ રૂપીઆના કેટલાં આવશે? અને જો ૨૦ જમરૂખ લેવાં હોય તો શું આપવું?

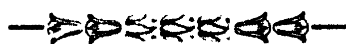
(૩૫) ૧૩૦ રૂપીઆ હોય તો પાંચ રૂપીઆવાળી નોટ કેટલી આવે? ૧૦ રૂપીઆવાળી કેટલી નોટ મળે?

(૩૬) બે આનાના બોર વધારે મળે કે ૧૫ પૈસાના ?

(૩૭) એક આનાની ૧૨ પેન મળે તો પાંચ પાઇની કેટલી આવે ? અને જો ૭ પેન લેવી હોય તો શું આપવું ?

(૩૮) રૂપીઆના ૧૬ શેર વેંગણ મળે તો ત્રણ આનાના કેટલાં ?

(૩૯) એક રૂપીઆની ૪ શેર કેરી મળે તો ૧ શેરનું શું બેસે ?

મનોયત્ન ૮. પરચુરણ હિસાબ.

(૧) ૧૬ કેરીમાંથી ૧૨ બગડી ગઈ તો સારી કેટલી રહી ?

(૨) ૧૫૭ રૂપીઆમાં ૯ રૂપીઆ ઉમેરીએ તો કેટલા રૂપીઆ થાય ?

(૩) એક આનાવાળી ૧૧૨ ટિકિટ લીધી ને દશ રૂપીઆની નોટ આપી તો મને પાછું શું મળશે ?

(૪) ૨૪ માં કેટલા ઉમેરૂં તો ૭૨ થાય ?

(૫) ૧૩૯ રૂપીઆમાંથી ૫ રૂપીઆવાળી નોટો લેતા ૯ રૂપીઆ વધ્યા ત્યારે કેટલી નોટો લીધી હશે ?

(૬) ૧૨૪ રૂપીઆમાંથી ૫ રૂપીઆવાળી કેટલી નોટ આવે અને કેટલા રૂપીઆ વધે ?

(૭) બે આનાની ૨૯ ટીકડી મળે તો એક રૂપીઆની કેટલી મળે ?

(૮) એક બકરી દરરોજ દોઢ શેર દૂધ આપે તો તેવી ૬૭ બકરી કેટલું દૂધ આપશે ?

(૯) એક ટોપીનો ૦॥ રૂપીઓ તો ૭૯ ટોપીઓના કેટલા રૂપીઆ ?

(૧૦) દરેક છોકરાને ૦। શેર દૂધ આપતાં ૮૯ છોકરાને પાવાને માટે કેટલું દૂધ જોઇશે ?

(૧૧) એક છોકરો અડધો લાડુ ખાય તો ૯૭ છોકરા કેટલા લાડુ ખાશે? ૧૫ લાડુ કેટલા છોકરાને પહોંચશે?

(૧૨) ૨૬ શેરના નવટાંક કેટલા? પાશેર કેટલા? અચ્છેર કેટલા?

(૧૩) એક ગાય ૯ શેર દુધ આપે તો તેવી ૨૫ ગાયો કેટલું દૂધ આપશે? અઢી હજાર એટલે કેટલા સો?

(૧૪) ૨૭ અડધાના રૂપીઆ કેટલા? પાવલી કેટલી? બેઆની કેટલી?

(૧૫) પાંચ રૂપીઆવાળી ૧૬ નોટના કેટલા રૂપીઆ આવે?

(૧૬) એક ઘડિઆળના ૨॥ રૂપીઆ બેસે તો એ લેખે પોણોસો ઘડિઆળનું શું બેસે?

(૧૭) એક છત્રીનો દોઢ રૂપીઓ બેસે તો ૫૭ છત્રીનું શું આપવું?

(૧૮) એક ઘડિઆળના ૮ રૂપીઆ બેસે તો ૨૮ ઘડિઆળનું શું બેસે?

(૧૯) ૩૪ રૂપીઆનું એક મણ ઘી મળે તો ૨॥ મણનું શું?

(૨૦) એક આનામાં ०॥ મણ ભાર લઇ જવાય તો ૧૭ આનામાં કેટલો ભાર લઈ જવાય?

(૨૧) પૈસાવાળી ૯૬ ટિકિટ આપી, તેને બદલે ०॥ આનાવાળી કેટલી ટિકિટ લેવી? આનાવાળી કેટલી લેવી?

(૨૨) દસ રૂપીઆવાળી ૨૭ નોટ ને ૫ રૂપીઆ રોકડા છે ત્યારે બધું મળી કેટલા સો રૂપીઆ હશે?

(૨૩) એક રૂપીઆની ૨॥ શેર સોપારી મળે છે, અને ૨॥ રૂપીઆની શેર એલચી મળે છે, ત્યારે ૧૪ શેર એલચી આપીએ તો કેટલી સોપારી મળે?

(૨૪) આગગાડી એક કલાકમાં ૨૭ માઇલ ચાલે, તો ૨૪૩ માઇલ જવાને કેટલા કલાક લાગે?

(૨૫) દરેક છોકરાને ૦। ૦। રૂપીઓ આપતાં ૫ રૂપીઆની નોટમાંથી કેટલા છોકરાને અપાશે ?

(૨૬) સાડીસો, પોણીસો, પોણોસો, ૦। હજાર અઢીસો આંકડામાં લખો.

(૨૭) ૯૯ાા અને ૭૫ શબ્દમાં લખો.

(૨૮) ૧૪૫ આનામાંથી કેટલા રૂપીઆ આવે અને બાકી કેટલા આના રહે તે કહો. ૨૫૦ એટલે કેટલા હજાર ?

(૨૯) એક ચોપડીના ૨ાા રૂપીઆ બેસે તો ૧૦૦ રૂપીઆમાંથી કેટલી ચોપડી આવશે ? ૦ાા હજાર એટલે કેટલા સો ?

(૩૦) કેટલા દોઢે ૪૨ ? કેટલા પોણે ૪૨ ? કેટલા અડધે ૪૨ ?

(૩૧) ૧૯૨ કેરીમાં ૨૪ કેરી ઉમેરી તો કેટલી કેરી થઇ ?

(૩૨) ૨૦૭ છોકરામાંથી ૨૩ છોકરા ઉઠી ગયા તો કેટલા રહ્યા ?

(૩૩) ૨૬૧ પેનો ૯ છોકરાંને સરખે ભાગે આપતાં દરેકને કેટલી આવે સાડી સાતસો એટલે કેટલા હજાર ?

(૩૪) એક તાળાની કિંમત ૧ાા રૂપીઓ બેસે તો ૧૮ રૂપીઆમાંથી કેટલાં તાળાં આવે ?

(૩૫) ૨૮ રૂપીઆની ૧૧૨ સ્લેટ લીધી તો એ હિસાબે એક રૂપીઆની કેટલી સ્લેટ પડી ? અને એક સ્લેટનું શું પડયું ?

(૩૬) એક શાલના ૨૭ રૂપીઆ પડે તો એ લેખે ૧૬૨ રૂપીઆમાંથી કેટલી શાલ આવશે ?

(૩૭) ૭૫ રૂપીઆ, ૫૦ છોકરાઓને વહેંચીએ તો દરેકને શું મળશે?

(૩૮) ૪૨ ગજ દોરડામાંથી ૧ાા ગજના કેટલા કટકા થાય ?

(૩૯) એક ટોપીના ૨ાા રૂપીઆ લેખે ૧૨૦ રૂપીઆમાંથી કેટલી ટોપીઓ આવશે ?

(૪૦) ૨॥ મણ ઘીના ૮૭॥ રૂપીઆ પડે તો એક મણનું શું ?

(૪૧) ૧૦૨॥ રૂપીઆમાં ૨॥ મણ ઘી આવ્યું તો ૪૧ રૂપીઆમાં કેટલું આવશે ?

(૪૨) એક મજુર ૨॥ મણ વજન ઉપાડે તો ૭૨॥ મણ વજનને માટે કેટલા મજુર જોઇએ ?

(૪૩) કેટલા છક ૭૨ ? કેટલા ચોક ૭૨ ? કેટલા તરી ૭૨ ?

(૪૪) કયા કયા પલાખાનો જવાબ ૭૨ આવે.

(૪૫) જો દરેક માણસને ત્રણ ત્રણ રૂપીઆ આપું, તો ૯૬ રૂપીઆમાંથી કેટલા માણસને અપાશે ? જો ચાર ચાર; બબ્બે; છ છ; આઠ આઠ; બાર બાર; સોળ સોળ; અને ચોવીસ ચોવીસ રૂપીઆ આપું તો કેટલા માણસને અપાય ?

(૪૬) ૪૮ છોકરામાંથી બાર બારની ૪ હાર કરવાને બદલે ત્રણ ત્રણની છ છની, આઠ આઠની, સોળ સોળની, અને ચોવીસ ચોવીસની કેટલી હાર થશે ?

(૪૭) ૨૦૫ રૂપીઆમાંથી ૨॥ રૂપીઆવાળી કેટલી ચોપડી આવશે ?

(૪૮) મારા ઘરમાં ૩૫ શેર ઘઉં છે, જો મારે ૭૦ દિવસ ચલાવવા હોય તો દરરોજ કેટલા વાપરવા ?

(૪૯) પંદરે દાન દોઢસો એમ કયા કયા પલાખામાં દોઢસો આવશે ?

(૫૦) ૨૯ કોથળામાં ૧૪૫ મણ અનાજ ભરાય તો ૭ કોથળામાં કેટલાં મણ ભરાય ?

(૫૧) ૯ પૈસાની ૧૮ પેન તો ०। રૂપીઆની કેટલી ?

(૫૨) ૧૨ સ્ટીલનો ०। રૂપીઓ તો ૨૮ આનાની કેટલી ?

(૫૩) ૧૪૪ કેળાંના ૨૪ આના તો ૬૦ કેળાંનું શું ?

(૫૪) ૧॥ મણ ઘીના ૫૮॥ રૂપીઆ તો ૧ મણનું શું ?

(૫૫) ૨૧ છોકરાની ૮ હારો છે તેમાંથી ૨૮ છોકરાની કેટલી હાર થશે ?

(૫૬) એક રૂપીઓ વહેંચતાં દરેક છોકરાંને ૮ પાઇ મળી ત્યારે છોકરા કેટલા હશે ?

(૫૭) પાંચ રૂપીઆ વાળી ૨૮ નોટના કટલા રૂપીઆ આવશે ?

(૫૮) ૨૮ રૂપીઆનાં બે આની કેટલી ? પાવલી કેટલી ?

(૫૯) ૭ રૂપીઆવાળી ૪ ખુરસી આપી તેના બદલામાં ૪ રૂપીઆ-વાળા કેટલા સ્ટુલો લેવા ?

(૬૦) ૨૫ રૂપીઆની ૭ ઢગલી કરવામાં ૨૫ રૂપીઆ ખૂટે છે ત્યારે કેટલા રૂપીઆ હશે ?

(૬૧) ૭ મહીનાના પગારના પોણી બસો રૂપીઆ મળ્યા, ત્યારે એક મહીનાનો કેટલો ગણ્યો હશે ?

(૬૨) ૬૪ દોઢપાઇના કેટલા રૂપીઆ આવશે ?

(૬૩) ૧૨૦ પાવલાના રૂપીઆ કેટલા ? અડધા કેટલા ?

(૬૪) ૧૪૪ કેળાંનો ૧॥ રૂપીઓ બેઠો તો ૧૮ કેળાંનું શું બેસશે ?

(૬૫) ૧૬ રૂપીઆમાં ૮૦ કેરી આવે તો ૬૪ રૂપીઆમાં કેટલી આવશે ?

(૬૬) ૪૦ રૂપીઆના કેટલા આના આવશે ?

(૬૭) ૨૧ પૈસાની ૧૦૫ ટીકડી તો ૨૯ પૈસાની કેટલી ?

(૬૮) ૨૭ ખુરસીના ૧૮૯ રૂપીઆ તો ૧૬૨ રૂપીઆની કેટલી ખુરસી આવશે ?

(૬૯) ૧૭॥ રૂપીઆમાંથી ૦॥ રૂપીઓ કેટલાને અપાય ? ૧૭॥ રૂપી-આના અડધા કેટલા ?

(૭૦) ૧૭ માણસ જમાડતાં ૮॥ રૂપીઆ ખરચ થાય, તો ૭૯ માણસ જમાડતાં કેટલા રૂપીઆ ખરચ થશે ?

(૭૧) ૪ કલાકમાં ૮ પાના વંચાય તો ૧૩ પાનાં વાંચતાં કેટલો વખત લાગશે ?

(૭૨) ૨૭ દિવસમાં ૧૩ાા રૂપીઆ ખરચ થયો તો ૧૫ રૂપીઆ કેટલા દિવસ ચાલશે ?

(૭૩) ૧ પેન્સિલનો ૦ાા આનો બેસે તો ૨ાા રૂ. ની કેટલી આવશે ?

(૭૪) ૮ પળી ભરવાથી ૨ શેર દૂધ થાય, તો ૮૦ પળી ભરવાથી કેટલા મણ દૂધ થશે ?

(૭૫) ૭ શેર કંટોળાના રૂ. ૧ાા તો ૧ મણનું શું ?

(૭૬) ચાર આનાવાળી ૭ કેરી, ને બે આનાવાળા ૮ દાડમ લીધાં ને દશ રૂપીઆની નોટ આપી ત્યારે કેટલા રૂપીઆ પાછા મળશે ?

(૭૭) ૧૮ રૂપીઆનું ૧૨ મણ તો ૨૫ાા રૂપીઆનું કેટલું ?

(૭૮) ૧૭ મણના ૨૫ાા રૂપીઆ તો ૧૨ મણનું શું ?

(૭૯) ૨૫ાા રૂપીઆમાં ૧૭ મણ તો ૧૨ મણનું શું ?

(૮૦) ૧૨ મણના ૧૮ રૂપીઆ તો ૧૭ મણનું શું ?

(૮૧) ૧૫ આનાનું ૪૫ શેર તો ૭ આનાનું કેટલું ?

(૮૨) ૭ મણના ૩૦ રૂપીઆ તો ૨૮ મણનું શું ?

(૮૩) ૨૧ આનાનું ૭ શેર તો સવાપાંચ રૂપીઆનું કેટલું ?

(૮૪) ૮ માણસ જમાડતાં ૫ રૂપીઆ ખરચ થાય તો ૮૦ રૂપીઆમાં કેટલા માણસ જમશે ?

(૮૫) ૧૨ માણસ ૧૦૮ રૂપીઆ કમાય તો ૨૩ માણસ શું કમાય ?

(૮૬) ૭ાા કલાકમાં ૩૧ માઇલ જવાય, તો ૪૨ માઇલ જવાને કેટલો વખત લાગશે ?

(૮૭) રૂ. ૨૫૦ નું ૧૦ મણ તો ૮ મણનું શું ?

(૮૮) ૨ આનાનું ૧॥ શેર તો રૂ. ૧નું કેટલું ?

(૮૯) ૨૧૬ રૂપીઆ ૮ માસ ચાલે તો ૭ માસમાં કેટલા રૂપીઆ જોઇએ ?

(૯૦) ૨૦ કનક્વાનો રૂ. ૧। તો ૩૫ કનક્વાનું શું ?

(૯૧) ૫ રૂપીએ મણની ૧૫ મણ મેથી આપીને ૩ રૂપીએ મણની કેટલી રાઇ લેવી ?

(૯૨) ૫ પૈસાના બોર લીધાં, ૭ પૈસા ભાઇએ આપ્યા ત્યારે મારી પાસે ૧૦ પૈસા થયા તો પહેલાં કેટલા પૈસા હશે ?

(૯૩) પૈસાના ૮ લેખે મેં કેટલાક પૈસાના જમરૂખ લીધાં અને તે બધા પૈસાના ૭ લેખે વેચી નાખ્યાં જેથી મને ૧૬ પૈસા ઉપજ્યા ત્યારે મેં કેટલા જમરૂખ લીધાં હશે અને કેટલા પૈસા આપ્યા હશે ?